

Javítani kell az ingázó és a bevándorló munkavállalók helyzetét az EU-ban!

Szakszervezeti követelések

A munkavállalók szabad mozgása az EU-ban a határokon átnyúló foglalkoztatás növekedéséhez vezetett. Az ingázó munkavállalók helyzete azonban gyakran bizonytalan, főleg azok számára, akik csak ideiglenesen dolgoznak egy másik országban (pl. kiküldött munkavállalók vagy idénymunkások), valamint a nem uniós országokból származó bevándorló munkavállalók. Őket gyakran a szélsőséges munkaerő-kizsákmányolás veszélye fenyegeti vagy bizonytalan munkakörülményekre kényszerülnek. Az adott ország nyelve és munkajogi szabályainak ismerete nélkül még megkövetelni is nehezen tudják a jogukat, nemhogy érvényesíteni azokat. A munkaerőpiacnak ezen a területén a szociális Európára vonatkozó tervek és a valóság messze állnak egymástól. Az EU különböző irányelveken keresztül próbálta megvalósítani a közösségi vívmányokban lefektetett szociális Európa tervét a jogokon alapuló belső migrációval együtt. Ezek azonban nem, vagy csak kevés sikerrel jártak.

A szakszervezetek központi szerepet játszanak az EU felépítésében - szociális partnerként, társadalmi-politikai szereplőként, olyan mozgalomként, amely a munka világának valóságáról szerzett tapasztalatai alapján folyamatosan követeli a munkakörülmények javítását és a munkavállalói jogok megerősítését, és amely átfogóan tájékoztatja, tanácsokkal látja el és támogatja a munkavállalókat, valamint törvény- és jogsértések esetén küzd a munkavállalók jogainak érvényesítéséért.

A szakszervezetek tevékenységének nagy része minden európai munkavállaló javát szolgálja. Bizonyos szolgáltatások, mint például a tagok számára biztosított jogvédelem. Az elmúlt években a szakszervezetek egyre több feladattal szembesültek, például a bizonytalan munkakörülmények között dolgozó munkavállalók vagy a nem uniós állampolgárok támogatása, akik nem szakszervezeti tagok, és akiket nehéz szakszervezeti szinten szervezni.

A szakszervezetek különböző kezdeményezésekkel reagáltak a külföldi munkavállalók bizonytalan munkakörülményeinek kapcsán felmerült új kihívásokra annak érdekében, hogy jobban megvédjék a dolgozókat a kizsákmányolástól. Ezeket a kezdeményezéseket gyakran szociális - és civil szervezetekkel közösen, részben nemzetközi együttműködés keretein belül dolgozták ki. A tapasztalatok a következőket mutatják: Általános megoldás nem létezik, azonban az egyszerűen hozzáférhető információ, tanácsadás és támogatás a külföldi munkavállalók anyanyelvén kulcsfontosságú a munkavállalói jogok érvényesítéséhez, illetve a kapcsolat a szakszervezetekhez, mint a munka világának szakértőjéhez. Ez a támogatás még sikerebb, ha nem ér véget az adott tagállam határán.

Ezeket a feladatokat az Európai Munkaügyi Hatóság (ELA) nem képes megoldani. A két évvel ezelőtt létrehozott ELA bebizonyította, hogy javítani tudta az uniós országok közötti információáramlást a határokon átnyúló munkavállalás kérdéseivel kapcsolatban. Még ki kell várni, hogy a nemzetközi ellenőrzéseket ki lehet-e terjeszteni, és ezáltal megakadályozhatók-e a külföldi munkavállalók helyzetével kapcsolatos visszaélések. Az ELA azonban nem alternatívája az uniós tagállamok tanácsadó és támogató szervezeteinek.

Hasonló kezdeményezésekre folyamatosan szükség van, annak érdekében, hogy az ingázó munkavállalók helyzete javuljon - ugyan az érintett munkavállalók cserélődnek, de az európai munkaerőpiac ilyen módon strukturált ágazata nem változik. Ha a szabályokat nem változtatják

meg, akkor az olcsó munkaerő keresés céljából a multinacionális munkaadók továbbra is eddigi toborzási gyakorlatot fogják folytatni, amely során ismételten megsértik a külföldi munkavállalók jogait, különösen az alvállalkozói struktúrákon keresztül.

Szakszervezeti követelések

1. A szakszervezetek kihívásokkal néznek szembe, de nem lesznek képesek megoldani azokat további források nélkül. Az ingázó munkavállalók csoportját a gyors rotáció miatt különösen nehéz tagnak toborozni, ugyanakkor a követelések és jogok határokon átnyúló érvényesítése nagyon munkaigényes és fáradságos. Ahhoz, hogy a jogokon alapuló belső migráció valósággá váljon, hosszú távú stratégiákra és strukturális finanszírozásra van szükség, amelyhez az EU-nak hozzá kell járulnia. **Az Európai Bizottságnak ezért strukturális alapokat kell biztosítania ahhoz, hogy lehetővé váljon a tanácsadó és támogató szervezetek folyamatos fejlesztése az uniós országokban.**

2. **Tanácsadó és támogató szervezeteket kell kialakítani és működtetni a szakszervezetekhez kapcsolódóan, azokkal együttműködve.** Tevékenységük nem a szakszervezeti tevékenységet hivatott helyettesíteni, hanem bizonyos területeken kiegészíti azt, és ez nyitva áll azon külföldi munkavállalók számára is, akiknek nincsen szakszervezeti tagságuk. A szakszervezetek rendelkeznek a szükséges ágazatspecifikus ismeretekkel, ezért a tanácsadó és támogató struktúrák és a szakszervezetek szoros összefonódása elengedhetetlen. **Ez messze túlmutat a szakszervezetek hagyományos, tagjaik felé irányuló feladatain és célnak tekintik azt, hogy minden dolgozót támogassanak a szabad mozgásban és határokon átnyúló munkavállalásban.**

3. E **tanácsadó és támogató szervezetek** célja az, hogy a munkavállalók a határokon átnyúló foglalkoztatás során információt kapjanak a munka- és szociális jogról és ezáltal tájékozódhassanak az alapvető szabályokról és megismerjék a jogi kereteket. Ehhez szoros együttműködésre kell törekedni az ELA-val. Ugyanakkor **a struktúráknak egyedi esetekben kell tanácsadást és támogatást nyújtaniuk, segítve ezzel a különösen bizonytalan helyzetű munkavállalói csoportokat**, akik gyakran bizonyos ágazatokban dolgoznak, hogy javulást érjenek el bérük és munkakörülményeik terén.

4. A tanácsadó és támogató szervezetek európai szintű fejlesztésének **és hálózatba történő szervezésének** elősegítése érdekében az **Európai Bizottságnak** - amennyiben az érintett felek ezt hasznosnak tartják - **első lépésben olyan forrásokat kell rendelkezésre bocsátania, amelyek elegendőek ahhoz, hogy az uniós országokban minden esetben tagállami szinten szakszervezeti hálózatot hozzanak létre e struktúrák fejlesztéséhez.** Majd második lépésben a regionális és ágazatspecifikus igények elemzését követően, kiegészítőleg további tanácsadó és támogató szervezetek kell létrehozni, amelyeket szorosan össze kell hangolni a szakszervezetekkel. **Tartósan finanszírozni kell** a tagállami szintű koordinációt (ahol ez észszerű és szükséges), valamint a kialakulóban lévő tanácsadó és támogató szervezeteket, annak érdekében, hogy a folyamatos működés és a nemzetközi együttműködés biztosítva legyen.

5. A rendelkezésre álló forrásokkal támogatni kell a **tanácsadó szervezetek közötti nemzetközi hálózat kiépítését.** A tájékoztatási és tanácsadói struktúrák formája, valamint azok ágazati irányultsága és a munkavállalók egyes csoportjaira való összpontosítása az uniós országok hagyományaitól és körülményeitől függően változhat.

Ez az „Europäisches Unterstützungsnetzwerk für faire Mobilität” kezdeményezése

Kapcsolat: netzwerk@faire-mobilitaet.de (a hálózathoz: Annelie Buntenbach)

Az ESZSZ, az EFFAT, az UNI Europa, az ETF Europe, és az EFBH (tbc) támogatja a munkavállalói mobilitás érdekében működő szakszervezeti tanácsadó és támogató szervezetek strukturális uniós finanszírozásának ötletét.